

A rendvédelmi elvárások tükröződése négy ország rendőrtiszt képzésében.

Az Európai Unió négy tagországa rendőrtiszt képző intézményének helyzetével, tantervének bemutatásával szeretnék kapcsolódni a militarizmus- demilitarizáltság témaköréhez. Álláspontom szerint a tananyagszerkezet szemléletes módon bizonyítja, hogy mára a rendőrséggel és az ahhoz kapcsolódó tisztképzéssel szemben támasztott követelmények jelentős mértékben nemzetközivé váltak, az európai uniós egységesülés, valamint a polgári felsőoktatás hatásai a főiskolai szintű rendőrtiszt-képzést a legtöbb uniós országban, tartalmában és szervezeti formáiban messze eltérítették minden militáns vonástól.¹

Tekintettel arra, hogy a kiképzés, a felkészítés a jövőnek szól, az is nyugodtan kijelenthető, hogy a ma és a holnap rendvédelmi erőit a demilitarizáltság jellemzi, illetve fogja jellemezni, ezt az oktatási programok belső tartalma egyértelműen tanúsítja. Amint a németek mondják, „polgárbarát rendőrség vagyunk”, vagy egy másik megfogalmazásban „a rendőr egyenruhás állampolgár”.² A rendőrtől fellépésében és munkamódszerében távol áll minden katonai jelleg, ne tévesszen meg senkit az egyenruha viselése. Egyébként az állomány meghatározó része polgári ruhás munkakörben dolgozik. A képzés filozófiája rendvédelmi területen messze áll a katonai felkészítés elvárásaitól, elveitől. Ez még a készenléti rendőrség kötelekeire is vonatkozik, még ha esetleg létezik néhány formai hasonlóság, egyenruhák, vagy az ilyen szervezetekre jellemző komolyabb felszerelés és technika. Akikkel szemben fellépnek, azok a saját állam polgárai, nem a katonai szempontok alapján ellenségnek besorolt személyek. Ezért a velük szemben alkalmazott módszerek is rendvédelmi és nem hadi jellegűek.³

Közismert, hogy az Európai Unió, a rendvédelem témakörét eredetileg az egyes tagországok belső ügyének tekintette. Ehhez kapcsolódóan az erre a területre vonatkozó jogszabályok az úgynevezett harmadik pillérbe kerültek, az egyes államok önállóan szabályozták a témakört. Az élet rövid időn belül bebizonyította, hogy a közös gazdaság fellendülése nyomán minden irányból új gondok keletkeznek — így a rendvédelem területén is — melyre csak együttesen lehet eredményes választ találni. Egymást követték a rendvédelmi jellegű egyezmények, szabályzások, melyek a második pillérbe kerültek, azaz valamennyi tagállam rendőrségére, rendvédelmi szervezeteire kötelezőek. Az új előírások a tanintézetek részére új típusú tananyagot, a rendőrségnek új munkaformákat és feladatokat jelentenek.⁴

A Bel- és Igazságügyi Miniszterek Tanácsa folyamatosan tárgyalja a felmerülő kérdéseket, tesz javaslatokat a szabályzásra, egymást követően jelennek meg az Európai Közösség rendvédelmi vonatkozású rendeletei és irányelvei. Már a rendőrség egyenruhájának színére (kékre) is született ajánlás az egész uniós területre. A német rendőrségek is elkezdtek lecserélni a régi zöld-sárga öltözetet. Az irdatlan mennyiségű közösségi jogszabály magában kiszélesítette az oktató tananyagot. Egyéb tényezők szintén közvetlen hatással vannak a rendvédelem napi munkájára. Előtérbe került az egyén, az állampolgár személyes jogainak a korábbinál hatékonyabb biztosítása. Az Európai Unió tagországai állampolgárainak szabad utazása és tartózkodása lényegében szinte a magyar állampolgárhoz hasonló jogokat eredeztet a Magyarországon megforduló külföldiek részére is. Kényesen szükséges ügyelni a velük szemben folytatott eljárások jogszerű voltára. Felértékelődött az idegen nyelv tudása, kimondottan az angolé. Gyakoribb lett a külszolgálat az ENSZ vagy az EU égisze alatt, a fiatalok szakmai és anyagi okokból tömegesen pályáznak ezekre a lehetőségekre. Időközönként menekülthullámok érik el Európát. Kezelésük, a személyek befogadása vagy visszairányítása, nagytávolságú toloncolások, befogadó állomások működtetése korábban nem okozott súlyos problémát, mára azonban egy pillanat alatt azzá válhat. Az internetes bűnözés, az államhatáron átnyúló gazdasági bűnözés, kábítószer csempészet, emberkereskedelem, mind feldolgozandó témák az iskolák részére.

A felsőfokú rendvédelmi felkészítés belső tartalmára továbbá meghatározó az elmúlt húsz év technikai fejlődése, mely új ismereteket és eljárásokat, szakmai fogásokat hozott a napi munkába és oktatásba. Ilyenek a DNS-el történő bizonyítási eljárás, számítástechnikai adatbázisok létrehozása és ezekből történő keresés, bünyügyi profilok készítése, stb.. Mindezek a kriminalisztika és az informatika tantárgyak jelentőségét növelték.

A legtöbb nyugat-európai országban lezajlott vagy folyamatban van az önálló rendészettudomány elismerése,⁵ s annak alapjain egyetemi szakok alapítása, a Ph.D. képzés megindítása. Ezzel kialakul a háromszintű rendőri felsőoktatás, (BA, MA, Ph.D.).

Az elmúlt húsz év jelentős szervezeti átalakításokat hozott a környékbeli államokban, melyek során félkatonai jellegű rendvédelmi szervezetek szűntek meg, a rendőrségek közelebb kerültek a polgári közigazgatáshoz. Eltűnt a cseh, a szlovák határőrség, a magyar határőrség pedig beolvadt a rendőrségbe, ahogyan az Osztrák csendőrség integrálódott az Osztrák Rendőrségbe, a Német Szövetségi Határőrségből pedig létrehozták a Német Szövetségi Rendőrséget, megszűnt a továbbá a Bajor Határrendőrség.⁶

A vizsgált négy — rendőrtisztképzést megvalósító — felsőoktatási intézmény:

- Rendőrtiszt Főiskola, Budapest;
- A Szlovák Rendőr Testületi Akadémia, Pozsony;
- A Cseh Köztársaság Rendőr Akadémiája, Prága;
- A Berlieni Gazdasági és Jogi Főiskola.

A négy főiskola nappali tagozatos akkreditált bachelor rendőr tisztképzést folytat, ahol a felkészítés célja az, hogy a hallgatókat alkalmassá tegyék az első tiszti beosztásban végzendő munkára. Ebből következően relatíve egyszerű a viszonyok összehasonlítása, a közös pontok, illetve az eltérések feltárása. Szerettem volna kutató munkámba bevonni az osztrák rendőrtisztek felkészítését végző Bécsújhely-i (Wiener Neustadt-i) szakfőiskolát, ahol polgári felsőoktatási intézményben lényegében egy rendvédelmi tanszék működik. Munkájuk két fontos vonatkozásban eltér az előző iskoláktól, csak levelező felkészítést folytatnak, és csak gyakorlott tiszthelyettes állományt iskoláznak be. Ezek a tényezők jelentősen megnehezítik az összehasonlítást. Vizsgálódásom alapját az egyes tantervek illetve tanulmányi szabályzatok, helyi tájékoztató kiadványok képezték. Fontos információkat szereztem a személyes látogatások során. Az oktatási programok összehasonlító elemzése mellett lényegesnek tekintem az általános működési feltételek értékelését.

Az általános működési feltételek.

1. A berlini iskolát a „Képzési, oktatási és tudományos” minisztérium tartja fenn, azaz polgári tanintézet, melyen belül egy rendvédelmi fakultás működik „Rendőrség és biztonsági management” megnevezéssel. A belügyminisztérium a hallgatók után fejpénzt fizet a működéshez.

A másik három iskola közvetlenül belügyminiszteri alárendeltségben, a minisztérium költségvetésén belül található. Az adott országok rendőrségeivel kiérlelt sokoldalú kapcsolatokkal rendelkeznek, de mindenhol a minisztériumi szervezetek azok, amelyek a szakmai elvárásokat közvetítik és a megvalósulást kontrolálják.

2. Fontos a hallgatók jogállásának értékelése. Berlin kivételével mindenhol polgári, az ország egyéb főiskolai hallgatóinak megfelelő jogviszonyban találhatók a tanulmányokat folytatók. A polgári hallgató nem rendőr, intézkedést nem foganatosíthat, egyenruhát nem visel. Kötelezettségei és büntetősége az átlag állampolgárnak felel meg. Budapesten a hallgatók formaruhát viselnek, a másik két intézményben civilben folyik a képzés. Általában a tanulmányok befejezését követően kerülnek hivatásos állományba. Pozsonyban a második tanévet követően a legjobb eredményt elérték korlátozott számban kérhetik felvételüket a hivatásosok sorába. A hallgatók diákszálláson laknak, jelentősebb kötöttségek és szigorú napirend nélkül. Szabad mozgásuk kiterjed a teljes oktatásmentes délutánra, valamint az éjszakára. Nagyvonalú szabályozás jellemzi az óralátogatási kötelezettséget, Prágában nem is előírás. Az általános napirendből jobbra hiányoznak a katonai képzési intézményekre jellemző összetartási-ellenőrzési munkaformák, alaki képzések (egyedül a magyarnál található), a kötelelgyakorlatok. Berlinben a hallgatók a tanulmányok megkezdésekor hivatásos állományba kerülnek a nálunk nem létező „visszahívható tisztviselő” megnevezéssel. Ez a kategória lényegében egész Németországban megtalálható és a rendvédelmi képzést végző intézmények hallgatóinál is alkalmazzák. Tanulmányaik ideje alatt az érintettek részben egyenruhát viselnek és korlátozott rendőri feladatokat oldhatnak meg. Természetesen anyagi elismertségük is ennek megfelelő, havi ezer euró ösztöndíj. Ez az iskola nem tart fenn diákszállót, hallgatói a városban önállóan bérelnek lakást. Erre egyébként a többi iskolánál is lehetőség van, a bentlakás nem kötelező, csak esetleg anyagilag kifizetődőbb. Németországban viszont „polgár közeli rendőrség” címszóval egyes tartományok, így Berlin is, nem támogatja a rendőr növendékek egységes, szervezett elhelyezését, mondván, éljenek a lakosság között, tegyenek szert ezáltal is polgárbarát tapasztalatokra. Magyarországon a hallgatókkal a rendőrség a tanulmányok kezdetekor szerződést köt, melyben vállalja, hogy a hallgatót a főiskola eredményes befejezését követően valamilyen munkakörben, hivatásos vagy közalkalmazotti, köztisztviselői státuszban, foglalkoztatni fogja. Prágában és Pozsonyban ilyen biztosíték nincs, mindenki a végzéskor tudja meg, rendőr lesz-e, vagy a szabad munkaerő piacon kell a helyét megtalálnia.

3. Mind a négy intézmény akkreditált Bologna típusú bachelor képzést folytat, Berlinben még kifutó régi főiskolai képzéssel. A csatlakozás a bolognai rendszerhez a polgári felsőoktatás egyes szervezeti elemeit és követelményeit hozta be a korábban zártabb intézmények falai közé. Az országos felsőoktatásért felelős civil minisztériumok belépést nyertek a rendvédelmi képzési rendszerekbe, szervezeteik részt vesznek a minősítési eljárásokban, engedélyezési folyamatokban. Az oktatókkal szemben most már az adott állam felsőoktatási követelményei érvényesek, egyetemi végzettség, tudományos fokozatok, habilitáció, stb. jelent meg az elvárások között. Módosultak a régi típusú szakmai felkészítés személyi feltételei, nem elegendő jó szakembernek lenni ahhoz, hogy valaki főállású oktató legyen. Ezzel kapcsolatban ne tévesszen meg senkit a két iskola, Pozsony és Prága által használt „akadémia” név, kifejezés. Mindkét intézmény egyetemi státuszú, master és doktori képzéssel. Németországban több tanintézet az akadémia kifejezéssel jelöli, hogy nincs a bolognai rendszerben akkreditálva.

A bolognai rendszer bevezetésével egy időben mind a négy tanintézet belépett az Európai Kreditátviteli Rendszerbe, (European Credit Transfer System, ECTS), és az általuk művelt tananyagot átszámították a kötelező 180 kreditpontra, csatlakozva az Európai Felsőoktatási Térséghez. Valamilyen mértékben igyekeztek megfelelni az újonnan jelentkezett tantárgy és képzési szerkezeteknek, a kötelező- kötelezően és szabadon választható blokkok kialakításának. Ezen a téren véleményem szerint a prágai megoldás jutott el a legrugalmasabb megoldás kialakításához, ahol 175 kreditpont megszerzéséhez (5 pont a szakdolgozat), összesen 75 tantárgy 361 kreditjéből a hallgató részben maga alakítja ki a saját felkészülési rendszerét, természetesen a Tanulmányi Osztállyal konzultálva. Mindenképpen figyelemre méltó, hogy összesen csak 12 kötelező, megkerülhetetlen tantárgy van, melyek 101-103 kreditpontot biztosítanak a tanulmányok során. Ezek teljesítése mellett 63 tantárgyból válogathat a résztvevő a további 72 kreditpontért.⁷

4. Új kihívásként jelentkezett az Európai Unió által beindított „Erasmus” képzési-pályázati rendszer, mely uniós költségvetésből hallgatók külföldi tanulmányait és szakmai gyakorlatát, valamint oktatók külföldi hospitációját finanszírozza. A három- négy hónapos távolléttel járó tanulmányutak megvalósítása, lehetővé tétele érdekében az iskolák rugalmasan átalakították tanulmányi követelményeiket. A civil felsőoktatásból olyan megoldásokat vettek át, mint vizsgahalasztás, vizsgák csúsztatása, külföldön szerzett kreditpontok elismerése, külföldi hallgatók fogadása, angol nyelvű szakmai oktatás felkínálása, szorgalmi időszak későbbi elkezdése vagy korábbi lezárása, stb.. Mind a négy iskola tagja az Erasmus rendszernek és a jelentkezőket elsősorban angol, német és francia nyelvterületre küldik. A lehetőségeket a legnagyobb hallgatói számban, kb. 30 fő/év talán a budapesti Rendőrtiszt Főiskola használta ki leginkább.

5. A rendvédelmi felkészítésben bekövetkezett fontos változásnak tekintem a nők fokozott megjelenését a rendvédelem és az ehhez kapcsolódó felkészítés területén. Számuk fokozatosan emelkedett a jelentkezők és a tanintézetekben végzők körében egyaránt. A németországi helyzet még szembetűnőbb ezen a téren, amennyiben ők ebben a folyamatban előrébb állnak. Személyzeti döntést — felvételi, előresorolás, stb. — csak bizottságilag lehet meghozni, mely grémiumnak egyik tagja, ha a mérlegelés hölgygel kapcsolatos, a női egyenjogúsági megbízott, a szervezet egyik női munkatársa. Ma a négy tanintézetben a női hallgatók aránya átlagosan 30% körül mozog, akik nem csak az igazgatásrendészet, de valamennyi szolgálati ág iránt érdeklődnek. Berlinben a 182 rendőr hallgatóból 42 hölgy, 23%. Ha a polgári biztonsági képzéssel együtt vizsgáljuk a kar 625 hallgatójából 438 hölgy, 70%. Brandenburg Tartomány rendőrtiszt főiskolájára 2006-2010 között felvett hallgatók esetében a hölgyek aránya évente 34%, 25%, 37%, 31%, 21% volt, **(Lásd I., II., III.sz. mellékletek).**

A tantárgyszerkezetek elemzése.

A tantárgyszerkezetek értékelését azért tekintem fontosnak, mert ezen keresztül ítélni lehet meg az, hogy milyen jellegű munkára készítik fel a hallgatókat, körülbelül milyen típusú az a szervezet ahol dolgozni fognak. A tantervek, képzési programok — talán némileg önhatalmúan — három fő csoportra bontják a tantárgyakat, úgymint jogtudományi, általános ismereti és szakmai. A főiskolai szintű képzés és a művelt állampolgárral szemben támasztott elvárás természetesen nem nélkülözheti az általános ismereti tudásanyagok feldolgozását, rendvédelmi jellegű megközelítéssel. A vezetéselméleti és testnevelési (fizikai, önvédelmi) ismereteket, kiképzést a szakmai felkészítés rubrikájába számoltam. **(Lásd IV.sz. melléklet).** Ez a besorolás jellemző az általam megismert intézményekre.

A *jogtudományi tantárgyak* képezik a rendvédelmi felsőoktatási képzés egyik alapvető tantárgycsoportját. Nyugat- Európában ezek belső tartalmában is jelentős közeledés figyelhető meg, amennyiben az európai uniós jogszabályok feldolgozása tipikus és belső tartalmukban hasonló, illetve azonos. Az idegenrendészeti jog, a menekültügy, az uniós vámszabályok, a rendőrség nemzetközi együttműködésének jogi alapjai, a nemzetközi jogi ismeretek nagymértékben megegyeznek. A hazai belső jogban is az egyes államok között sok a hasonló vonás, azonos elméleti megközelítés. A budapesti Rendőrtiszti Főiskolán a jogtudományi tantárgyak aránya 20,78%, összesen 532 tanóra. Kreditértékre számolva a hét jogi tantárgy összesen 49 kreditet a kötelező 180 kreditpont 27%-át teszi ki. Hadijogi témák lényegében nem szerepelnek az oktatásban.

A prágai rendőr akadémián két tantárgycsoportba besorolva található a jogtudományi tárgyak zöme és ezekből minimum 52 kreditpont megszerzése a kötelező, ez az előírtak 29%-a. Szabadon választásos alapon a hallgatók még további 6 kreditpontot szerezhetnek három másik jogi tárgy felvételével.

Szlovákiában az összóraszám a hat szemeszter alatt 2152 tanóra, a jogtudományi tantárgyak óraszámja 776 óra, azaz az összes óramennyiség 36%-a.⁸

Berlinben rendkívül magas az összóraszám, melyet a szorgalmi időszakon kívül tartott 24 hét szakmai gyakorlat emel meg. Ezzel együtt az óraszám 3336 melyből 558 tanóra a jogtudományi tantárgy, amely az összóraszám 17%-a és ezekre az órákra 29,5 kredit kapható, amely az összkreditérték 16%-a. A berlini tanintézet az egyetlen a négy főiskola közül, ahol az ismeretanyag feldolgozása modulrendszerben történik, az óra és kredit számok nem tantárgyakra, hanem modulokra vannak kiszámolva, ez természetesen részben nehezíti az összehasonlítást. A vizsgáztatás és számonkérés is az egyes modulok befejezésekor történik, esetenként egy időben több tantárgy anyagából, melyek az adott tanulmányi egység részeit képezték. Így viszont nincs vizsgaidőszak, több hetet megtakarítanak a másik három intézményhez képest.⁹ (Lásd V., VI., VII.sz.melléklet)

A *szakmai ismereteket közvetítő tantárgyak* a tanintézetekben azonosak, esetleg apró névmódosítással különböznek. Lényegében rendvédelmi jellegű tárgyakról van szó, mint kriminológia, kriminalisztika, bűnügyi ismeretek, vezetéselmélet, fizikai és önvédelmi felkészítés.

Magyarország szakirányokra bontja a rendőri felkészítést. Így nálunk létezik bűnügyi nyomozó, gazdaságvédelmi nyomozó, határrendészeti, igazgatásrendészeti, közlekedésrendészeti, közrendvédelmi szakirány. Budapesten a legszélesebb a skála. Berlinben bűnügyi és közrendvédelmi, Pozsonyban bűnügyi, vizsgálati, közrendvédelmi, határ és idegenrendészeti szakirányok (specializációk) működnek. A hamburgi rendőrtiszti főiskolán található kimondottan vízirendőrségi szakirány. Alapítását minden bizonnyal a hamburgi tengeri kikötő, Európa harmadik legnagyobb ilyen jellegű létesítménye, az óriási konténeres terminál és a nagy tengerjáró hajókat is fogadó elbai vízi út ellenőrzése indokolja. Önálló gazdaságvédelmi, igazgatásrendészeti és közlekedésrendészeti szakirány egyedül Magyarországon található a négy iskola közül.

A szakok, szakirányok, specializációk mindenütt közös és eltérő tananyagrészekkel rendelkeznek, elválasztásuk iskolánként eltérő. Nálunk Budapesten ez relatíve gyorsan, már az első szemeszterben megtörténik.

Pozsonyban jelentősen eltér a hazai megoldástól, hogy a szakirányok tananyaga az első három félévben szinte megegyezik, a csekély eltérést hét választható tantárgy képezi, melyek közül három kötelező. A 828 órás teljes képzési időből e tárgyak tanóramennyisége 72 óra. A negyedik szemeszter 324 órájából 72 kötelezően (alternatív) és 24 szabadon (fakultatív) választható. Az ötödik szemeszterrel bontakoznak ki a specializációk és a szakirányok, összesen 216 órában a tanulmányok végéig, melyből 144 óra a kötelezően (alternatív) és 72 óra a szabadon (fakultatív) választható.¹⁰

Berlinben a modulok segítségével választják el a szakirányokat amennyiben vannak közös blokkok. A bűnügynek három, a közbiztonságnak négy modulja van, illetve eltérő a szakmai gyakorlatok rendszere is.

Törekvés látható a képzési programokon belül a rendőrségi szolgálati ágak ismeretanyagának leképezésére. A készenléti rendőrségi tevékenységek, a csapatvezetés, kötelekek irányítása témakör önálló modulban markánsan Berlinben jelenik meg.

A *sport, önvédelem* mindenütt szerepel a tematikákban, tipikus a heti 2 tanóra, mely meglehetősen kevésnek tűnik, de valószínűleg ennyi fér az oktatási programokba. A rendőri jellegű önvédelem a konfliktus megelőzésére irányul, lefogást, elvezetést alkalmaz. Kerüli a sérülés okozását, eszköze a rendőrbot. Teljesen hiányzik a katonai küzdősportokra jellemző kés használata, valamint löfegyver ütésre alkalmazása, a konfliktus támadó jellegű kezdeményezése, a megsebesítésre törekvés. Egyes iskolákon úszás és vízből mentés oktatás is folyik, itt követelmény az erre vonatkozó ta-

núsítvány megszerzése. A hallgatók körében mindenütt népszerűek a különböző küzdősportok és közelharc fajták fakultatív sportkörökben történő oktatása, nem a tananyag részeként. Fontosak a különböző sportszakosztályok, egészen különlegesen is található (hegymászás), valamint lövész szakosztály, klub, mely kiegészíti az általában szerény fegyverhasználati felkészítést.

Lőfegyverismeretet és lövészetet természetesen a rendőrségi igényeknek megfelelően oktatnak, melyet a rendszeresített eszközökkel valósítanak meg. Esetenként csak pisztoly szerepel a képzésben. Valószínűleg Budapest dolgozik a legszélesebb skálán, ahol gépkarabély használatot, tájékoztató jelleggel vadászpuskát is bemutatnak. A rendvédelmi jellegre jellemzően kis távolságból (6-8 méter), speciális körülmények közötti (utca, nyilvános hely, stb.), önvédelmi célú fegyverhasználati gyakorlás folyik egyre inkább számítógépes vezérlésű belső lőtereken. A lőfegyverhasználat filozófiája homlokegyenest eltér a katonaság nagyobb távolságra irányuló, a menekülő személyt sem kímélő megoldásaitól.

A *gépjárművezetésnél* alapelvárás valamennyi vizsgált országban a „B” kategóriás vezetői engedély megléte. Nem törekednek, mint a honvédség, a „C” típusú jogosítvány meglétére, mivel nincs szükség és alkalom nehézgépek vezetésére. A brandenburgi iskola kivételével a speciális rendőrségi felkészítés részét képező vezetési ismeretek, azaz a bonyolult forgalomban való közlekedés, a gépjárművek üldözéséhez szükséges ismeretek megszerzése, költségességük és jelentős eszközigényük miatt egyik tanintézet programjában sem szerepel. Brandenburgban valószínűleg azért képezi a tisztképzés részét ezen tananyag, mivel a tiszthelyettesek hasonló jellegű felkészítését is itt végzik.

A *szakmai gyakorlattal* jelentős ingadozás tapasztalható. A tanulmányok alatt a rendőrség egyes szervezeti egységeinél eltöltött idő széles skálán mozog. Prágában elméletileg nincs szakmai gyakorlat a három év alatt. Szerveznek látogatásokat, tanulmányi utakat. Vannak tantárgyakhoz kapcsolódó alkalmazói foglalkozások, pl. egy hét kriminalisztikai gyakorlat, összekovácsolási foglalkozások. A magyarázat abban rejlik, hogy a prágai akadémia az egyetlen képzési intézmény ahol a végzés után a hallgatókat a rendőrség — már hadnagyi rendfokozattal — egy év rendőri felkészítésben részesíti a rendészeti szakközépiskolában. Az iskolának nem kötelessége a hat szemeszter alatt teljesen kvalifikált tiszteket kibocsátani, azokra még a rendőrség „rádolgozik”. Lényegében a tanintézetben folyó oktatás és a rendvédelmi testületben megvalósuló munka között gyakoronoki időt alakítottak ki. Ezt figyelembe véve a prágai rendőrtiszt felkészítés összideje nem 3, hanem 4 évnél tekinthető. A pótlólagos felkészítés 9 hónap elméleti és 3 hónap gyakorlati időt jelent. Ennek megfelelően ők a főiskolai tanterveiket inkább elméleti jellegű, átfogóbb stílusban tervezhetik. Magyarországon a szakmai gyakorlat mintegy 400 órában a rendőri munka több színjét (járőr, nyomozó, kapitányság), bemutatja.

Berlinben a program a 16. modulban tanulmányi gyakorlat címén 42 hetet ír elő 57,5 kreditpont értékkel. Ennyire hosszú időt csak úgy tudnak teljesíteni, a képzési rendszerbe beépíteni, hogy az ötödik szemeszterben a hallgatók nincsenek az iskolában. Ez 18 hét, a többi 24 hetet pedig elosztják az egyéb félévek között és a szorgalmi időszak után (nincs vizsgaidőszak), kezdik a gyakorlatot. Ha viszont ennek a 42 hétnél a tartalmába belenézünk, láthatjuk, itt nem a klasszikus magyar értelemben vett főiskolai szakmai gyakorlattól van szó. Keverednek az oktatási, kiképzési tevékenységek és a rendőr kirendeltségeken eltöltött idők. Ennek oka vélhetően az, hogy a tanintézet polgári jellegűnek tekinthető, amely a rendőri infrastruktúra jelenlétének a hiányát jelenti. Amit tehát a civil iskola nem tud biztosítani azt a testület különböző típusú szervezeti egységeinél, illetve tiszthelyettes iskolán valósítják meg.¹¹

A *kriminológia és a kriminalisztika* a szakmai tantárgyak külön kiemelkedő csoportját képezi. Az utóbbinak jelentős labor, technikai és anyagigénye van. Ezen tárgyak alapozzák az általános és kiemelten a bűnügyi területű felkészítést. Különösen kedvező helyzetben van Pozsony, ahol a bűnügyi-technikai intézet közvetlenül az iskola mellett található, de a többi főiskola is fővárosban van, így támaszkodhatnak az ide koncentrálódott rendőrségi- igazságügyi létesítményekre. **(Lásd VIII.sz. melléklet)**

Az általános ismereti tantárgyak a rendőrtiszt képzés fontos részét alkotják.

A *nyelvoktatással* valamennyi vizsgált tanintézet foglalkozik. Németország van a legkedvezőbb helyzetben, mint nagy létszámú nemzet (82 millió), tipikusan csak angol nyelvre készítik fel a hallgatókat. Mivel az angol a nemzetközi rendőri együttműködés és tevékenység nyelve, ez elegendőnek bizonyul. Németországban a középiskolákban az angol a kötelező első idegen nyelv, a főiskolára érkező hallgatók megbízható alapokkal indulnak a felkészítésben, melyben a tipikus rendőrségi szituációk feloldozására fordítják a hangsúlyt. Elvárás a B1 európai nyelvvizsga, amit az érintettek többsége már a

középiskolai tanulmányai során megszerzett. A másik három főiskola az angol mellett német, orosz és francia nyelvet is oktat. Az oktatott nyelvek valamelyikéből a képzés végére a hallgatóknak eredményes nyelvvizsgát kell tenniük. A nyelvi tanulmányokat kreditpontokkal is elismerik, Budapest 9, Prága 10, Pozsony 7+6 (szabadon választott). **(Lásd IX.sz. melléklet)**

Álláspontom szerint a vizsgált tanintézetek helyzetéből több következtetés vonható le.

- Az általam megismert rendvédelmi iskolák bachelor képzésének tananyagaiból és az iskolák működési filozófiájából, tevékenységükből hiányzik a militáns jelleg. A felsőoktatási tanintézetek irányába nyitó folyamat zajlik ezen országokban.

- Az európai uniós egységesülési folyamat kihat az Európai Unió tagállamainak a rendőrségeire is, ezen keresztül pedig a rendőri oktatásra. Ez nem csak a jogtudományi, hanem a szakmai területeket, tananyagokat is érinti.

- A „Bologna-i folyamatba” való belépéssel az iskolák működési körülményei közelítenek a polgári felsőoktatási intézetekhez. Az Európai Felsőoktatási Térséghez tartozás potenciális lehetőséget biztosít a rendőr hallgatók nagyobb mértékű időszakos külföldi képzésére, nem utolsó sorban annak anyagi fedezete biztosítására.

- A főiskolai szintű BA alapfelkészítés mellett megjelent az önálló rendvédelmi master (egyetemi), diploma iránti igény, ezzel is kiszolgálva a rendőrségek vezetői szükségletét. Mind a négy országban létezik akkreditált rendvédelmi egyetemi szak, a négy iskola közül Budapesten, Pozsonyban, Prágában. Németországban Münsterben a németországi rendőrségek által fenntartott felsőoktatási intézmény, amely Európa talán legjobban szervezett és finanszírozott, rendvédelmi jellegű, akkreditált, két éves, nappali tagozatos egyetemi diplomát biztosító tanintézete.

- Lehetőség nyílik doktori iskola alapítására is, alapozva a meglévő BA és MA szakokra. Kedvezőek a feltételek Ph.D. felkészítés akkreditálására, indítására. Doktori iskolával rendelkezik a prágai és a pozsonyi tanintézet. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem 2012. I. 1.-i létrejöttével — mivel az egyetemen doktori iskola van — nálunk is pozitívak a kilátások.¹²

[Különös, hogy az egyetlen magyar nyelvű és a magyar rendvédelem-történeti tartalmú tudományos igényű alkotások közlését fő feladatának tekintő tudományos periodikához a szerző a szakterületéről olyan írást küldött publikálásra, amelyben még csak említést sem tesz a hivatástörténet oktatásáról. A cikk jól példázza azt a sajátos szemléletet, amely a magyar rendvédelmi értelmiségképzés számára a hivatástörténeti oktatást elhanyagolhatónak tartja. Ezzel párhuzamosan pedig — egy kitűntetett prekoncepció érdekében — az egyik külföldi modell átvételét szorgalmazza. E favorizált modellt pedig a fejlődés egyetlen lehetséges útjaként igyekszik érzékeltetni. *(A szerk.)*]

Jegyzetek:

¹A rendőrtisztek felkészítésének a tananyaga mindig is eltért a katonai tisztképzés tartalmától. Ebben nincsen új vonás. Magyarországon a polgári állam időszakában is elkülönült a rendőrtiszti és a katonatiszti képzés. A rendőrség — a polgári magyar állam időszakának terminológiájával élve — polgári fegyveres őrtestületek minősültek, ennek megfelelő volt a rendőrtiszti képzés tartalma is. Lényegében jogtudományi képzettségre — tisztek esetében jogakadémiai oklevélre, kapitányságvezetők esetében pedig jogtudori oklevélre — épülő szakképzés alkotta a rendőr tisztképzést. Azonban a rendőrtiszt kifejezés is helytelen, mivel őket rendőrtisztviselőnek nevezték. A XIX. és a XX. században is figyelemmel kísérték a leendő rendőrtisztek felkészítését megvalósító intézmények tevékenységét Európa jelentősebb országaiban és a hasznosítható tapasztalatokat igyekeztek adaptálni. Az új vonás az, hogy az Európai Unió néhány alaptételének a megvalósulása érdekében (személyek és áruk szabad mozgása) illetve a bűnözés egyes fajtáinak nemzetközivé válása miatt valamennyi tagországra kiterjedő érvényességű szabályozók születtek, amelyeket értelemszerűen a nemzeti rendvédelmi testületek hivatottak kivitelezni. A tagállamok által közösen kialakított rendvédelmi elvárások azonban nem tesznek különbséget a katonailag szervezett és a polgári fegyveres őrtestületek között. A rendvédelem érdekében azonban nem csupán rendőri testületeket működtettek a polgári Magyarországon — mint ahogy napjainkban az Európai Unió több társországában — hanem csendőrségeket is. A csendőrök pedig személyükben katonának minősültek, ezért — a rendvédelmi tartalmú felkészítésük mellett — katonai kiképzésben is részesültek. A testület belső függelmi viszonyai katonaiak voltak. A testület személyi állományára a katonákra vonatkozó általános elvárások is érvényesek voltak. E katonai jelleg hiányában aligha lett volna képes a szervezet a tábori csendőri feladatok ellátására. A magyar csendőrség eredményei tekintetében nem maradt el a rendőrségtől, sőt túlszámalyta azt, olyan eredményeket produkálva, amelyet azóta sem sikerült felülmúlnia a későbbi korok rendvédelmi testületeinek. A rendőrség és a csendőrség egyaránt a korabeli magyar polgári demokrácia szabályai szerint és elvárásainak megfelelően működött. A két rendvédelmi szervezettípus tevékenységének jellege között — azonos típusú tevékenységek ellátása esetében — eltérés nem volt. *(a szerk.)* BORBÉLY — KAPY ; PARÁDI: A polgári magyar állam első központosított közbiztonsági szerve a Magyar Királyi Csendőrség. ; PARÁDI: Rendőrtisztképzésünk hagyományai 167-1945. ; PARÁDI: Rendvédelmünk képzési és képesítési rendszere 1867-1945. ; PARÁDI: A magyar rendőrtisztképzés tradíciói 1867-1945. ; PARÁDI: A csendőrtisztképzés és a fizetési osztályokba sorolt állami alkalmazottak szakvizsgarendszere. ; REKTOR ; SZAKÁLY.

²Négy közép-európai tagállam rendőrtisztképző oktatási programjának az értékelése, megítélésünk szerint szűk bázis ahhoz, hogy az Európai Unió egészére vonatkozó következtetés levonható legyen. Nem kellően megalapozott kijelentésnek tekinthető, hogy a polgárbarát jellegű csak a polgári fegyveres őrsegek (rendőrség típusú rendvédelmi szervezetek) képesek megvalósítani. Azokban az országokban, ahol katonailag szervezett őrtestületek is működnek (csendőrségek) ezt a kijelentést minden bizonnyal cáfolnák. *(a szerk.)*

³ A rendőri testületek személyi állományába tartozók egy részénél a civil ruha viselete, illetve az, hogy a rendőri testületek személyi állományának egy része karhatalmi feladatok ellátására specializált szervezetben teljesít szolgálatot, amely szolgálati ág a működése során nem tekinti ellenségnek az intézkedés alá vont tömeget nem új jelenség. Ez már megvalósult a polgári magyar állam időszakában is a XIX-XX. században a csendőrség és a rendőrség tekintetében egyaránt. A detektívek például nem is viselhetek egyenruhát stb. A szolgálati fellépés jellegében a hadi típusú módszerek mellőzése nem csupán a rendőri, hanem valamennyi rendvédelmi szervezet sajátja volt. Ellenkező esetben aligha lettek volna képesek kellő eredményességgel működni, hiszen az Európai Unió jelenlegi nemzeti rendvédelmi testületeinek a második világháborút megelőző időszakban működő elődszervezetei többségükben többé-kevésbé a polgári jogállam keretei között tevékenykedtek. (a szerk.)

VÉCSEY ; TÖRÖK — NÉMETHY

⁴ Az új helyzetet kialakító szabályozások és intézmények:

- a Schengeni Egyezmény,
- a Schengeni Végrehajtási Egyezmény,
- a Dublini Menekültügyi Egyezmény, 1997- től hatályban,
- a Schengeni Információs Rendszer, SIS,
- a közös uniós vízumszabályozások,
- az újjlenyomatok összehasonlítására irányuló „Eurodac” létrehozásáról szóló 2725/2000/EK rendelet,
- Eurojust információs rendszer, 2002,
- az államhatáron átnyúló üldözés megjelenése a gyakorlati munkában, az ezt lehetővé tevő kétoldalú nemzetközi szerződések,
- az európai elfogató parancs szabályozásának hatályba lépése,
- nemzetközi jogsegély szolgáltatás,
- Európai Rendőrségi Hivatal, (EUROPOL),
- Európai Rendőr Akadémia, (CEPOL).

⁵ Azzal a tartalommal, amit Magyarországon napjainkban a „rendészettudomány” tartalmaként a terminológia védelmezői megfogalmaznak, nem lehet komolyan venni ezt a „szakterületet”, mivel ez áltudomány. Az úgynevezett „rendészettudomány” által lefedett területeket ugyanis már más tudományok uralják. E tudományok egyes ágait valóban a rendvédelme érdekében művelik, például kriminálszociológia, kriminálpedagógia, krimiálpszichológia stb. Ezeket a rész tudományokat azonban nem lehet egy tudománynak tekinteni, mivel nincsen közös metodikájuk, kizárólag az anyatudomány módszertanával művelhetők. Önálló tudományterület és metodika hiányával tehát áltudományként kezelhető a „rendészettudomány” a jelenlegi tartalmával. Ezen a tényen az sem változtat, ha a hatalmi csoportosulások között lavírozók időlegesen érvényt szereznek téveszméiknek, illetve a hivatásukat szeretőket sikerül félrevezetniük hangzatos szövegekkel. Azok a híresztelések, amelyek szerint a szlovén és a szlovák tudományos akadémiák elfogadták a „rendészettudomány” önálló tudományként — amennyiben a hírek igazak — elsősorban e nemzetek rendvédelmi lobbijainak érdekérvényesítő képességét bizonyítják, nem pedig e két nemzeti tudományos akadémia működésének a kiforrottságát. Az sem felel meg a valóságnak, hogy Németországban a „rendészettudomány” polgárjogot nyert volna, mivel a polizeiwissenschaften kifejezés nem rendőrtudományt, hanem rendőrtudományokat jelöl, amely nem jelent más mint a rendvédelem érdekében művelt tudományágak gyűjtőnevezése, de koránt sem egy önálló tudomány jelölése. (a szerk.)

⁶ A közép-európai nemzeti rendvédelmi rendszerek változásait nem lehet egy homogén folyamatnak tekinteni. Abból a szempontból ugyan valóban egy töröl fakadnak, hogy a második világháborúban gyökerezik a változás. Nevezetesen a második világháború után a szovjet hadsereg által megszállt területen az orosz indíttatású szovjet rendvédelmi mintát vezették be, a vesztes Németország nyugati felére pedig az USA rendvédelmi modelljét adaptálták. A volt Varsói Szerződés tagállamaiban az orosz-szovjet modellt valamilyen módon lebontották. Németország mozgásterét azonban behatárolja az a félsz, hogy a rendvédelmi struktúrája még véletlenül se hasonlítson a harmadik német birodalom rendvédelmi szerkezetére. Ezért nyilvánvalóan nem mer visszatérni a hagyományaihoz, így a két német állam egyesülése után a volt keletnémet területeken is az amerikai adaptált mintát vezették be. Egyébként pedig — mivel az adaptált amerikai modell a németek már „belakták” az jól szolgálja a biztonságukat, ezért — lényeges változtatásokra nem is törekszenek. A Varsói Szerződés volt tagállamainak a helyzete a némettől eltérő, mivel a térség nemzeti jogosan térhetnek vissza a saját történelmi gyökereikhez, a nemzeti kultúrkörnyezetükben már bevált rendvédelmi modellekhez. A legtöbb országban ezt meg is tették. Így került sor például Romániában és Szerbiában a nemzeti csendőrségek reorganizálására.

Ennek a folyamatnak azonban semmi köze ahhoz, hogy milyen típusú függelmi viszonyrendszer szerint működő testületek találhatók az egyes rendvédelmi modellekben. Nem azért választották az egyes nemzetek az egyik vagy a másik modellt, mert az tartalmazott vagy nélkülözött katonailag szervezett őrtestületet.

Napjainkban az egyes országok rendvédelmi modelljének az alakítása lényegében egy tágabb vitatéma részét képezi. Nevezetesen a tét az, hogy milyen mértékben oldódnak fel a nemzetállamok az Európai Unió által képviselt globalitás-ban. Ezt pedig nyilvánvalóan a nemzeti érdekek és az erőviszonyok határozzák meg. A polgári fegyveres őrtestület kontra katonailag szervezett őrtestület vitája tehát lényegét tekintve álvita, mivel mindkét modell kitűnően megállja a helyét. Nyilvánvalóan a nemzeti hagyományoknak kellene e kérdést eldönteni. Mivel azonban a globalizáció hívei a polgári fegyveres őrtestület típusa mellett tették le a garast, a globalizációt és a nemzeteket előtérbe helyező álláspontok közötti csatátér egyik elméleti mellékhadszínterévé vált a téma. Ez a jelenség érdekes módon nem idegen a magyar rendvédelem-történet számára, mivel hasonló viták zajlottak a reformkorral kezdődően a közigazgatás témakörének részeként a rendfenntartásról Magyarországon is. Abban az időben azonban a municipalisták ragaszkodtak a rendőrséghez és a centralisták támogatták a csendőrség gondolatát. A harmadik évezred elejére 180 fokos változás történt, mivel a központosítást támogató globalisták a rendőrség, míg a nemzeti önállóságot előnyben részesítők a rendőri és a csendőri típusú rendvédelmi testületeket is magába foglaló úgynevezett kontinentális rendvédelmi modell mellett törnek lándzsát. Természetesen e két irányzat csak a markáns irányvonalaktól tükrözi, köztük számos köztes felfogás is napvilágot látott. (a szerk.)

FORRÓ

⁷ A Cseh Köztársaság Rendőr Akadémiáján hallgatható kötelező tárgyak és azok kreditértéke:
Kötelező tárgyak, 101-103 kredit, 12 tantárgy:

- Idegen nyelv, 10 kr.,
- Kriminálisztika, 12 kr.,
- Kriminológia, 9-11 kr.,
- Vezetésmélet, 6 kr.,
- Politológia, 4 kr.,
- Pszichológia, 11 kr.,
- Szociológia, 4 kr.,
- Közigazgatási jog, 11 kr.,
- Állam és jogelmélet, 11 kr.,
- Büntetőjog, 11 kr.,
- Polgári jog alapjai, 6 kr.,
- Gazdasági jog alapjai, 6 kr. (1)

NOVOSAD —LUKESOVÁ — MUDROVÁ:

⁸ *Studijná příručka, Akademický rok 2010/2011.* 17. p.

⁹ *Studienführer Pol B.A. SS 2011.* 6.p.

¹⁰ *Studijná příručka, Akademický rok 2010/2011.* :op.cit. 18.p.

¹¹ A berlini rendőrtisztképző főiskola szakmai gyakorlata több részből áll:

- Bevétési tréning, 7 hét, elosztva a hat szemeszterre, benne lövészet; 68X90 perces sportfoglalkozás, félévente 17 az 1-4 szemeszterekben; fegyverismeret, járőrszolgálati tananyag.

- Információs és kommunikációs technikák, 2 hét.

- Magatartás tréning, 2 hét.

- Bevétési és vezetési tanfolyam, 6 hét, kötelékvezetés, tevékenység szervezése.

- Kirendeltségi gyakorlat, 21 hét, három szemeszterre elosztva.

- Választható gyakorlat, 3 hét külföldön vagy az ország bármely részén tetszőleges állami vagy civil rendvédelmi szervezetnél.

Studienführer Pol B.A. SS 2011. : op.cit. 12-13.p.

¹² Hallgatói Tájékoztató, 2009/2010. tanév.

A jegyzetekben alkalmazott rövidítések:

MONOGRÁFIÁK ÉS KISMONOGRÁFIÁK		
BORBÉLY — KAPY	—	BORBÉLY Zoltán — KAPY Rezső: <i>A 60 éves magyar rendőrség.</i> Budapest, 1942, Halász Irodalmi és Könyvkiadó Vállalat. 600 p.
REKTOR	—	REKTOR Béla: <i>A Magyar Királyi Csendőrség oknyomozó története.</i> Cleveland Ohio USA, 1985, Árpád Könyvkiadó Vállalat. 552 p. USA ISBN 0-934214-01-8.
SZAKÁLY	—	SZAKÁLY Sándor: <i>A magyar tábort csendőrség története 1938-1945.</i> Budapest, 2000, Ister. 173 p. HU-ISBN 963 92 4324 8 Ö.
TANULMÁNYOK		
FORRÓ	—	FORRÓ János: Milyen legyen a jövő rendőrsége? <i>Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)</i> , XIX. évf. (2010) 22.sz. 30-45.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2008. október 10.-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „ <i>Másfél évszázad rendszerváltozásainak hatásai a nemzeti rendvédelmünkre.</i> ” című XXII. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.
PARÁDI: A polgári magyar állam első központosított, közbiztonsági szervezete a Magyar Királyi Csendőrség.	—	PARÁDI József: A polgári magyar állam első központosított, közbiztonsági szervezete a Magyar Királyi Csendőrség. <i>Belügyi Szemle</i> , XXXVII.évf. (1989) 2.sz. 35-40.p. HU-ISSN 0133-6738.
PARÁDI: Rendőrtisztképzésünk hagyományai 1867-1945	—	PARÁDI József: Rendőrtisztképzésünk hagyományai 1867-1945. In DÁNOS Valér (szerk.): <i>A rendőrképzés reformja a kelet-európai változások tükrében.</i> Budapest, 1991, BM Rendészeti Kutatóintézet. /Tanulmányok a rendészet köréből, 1./ A tanulmány korábbi változata 1991. november 13.-án Balatonföldváron hangzott el. A Rendőrtiszt Főiskola által szervezett rendvédelmi szakképzési konferencián. A publikált tanulmány javított, bővített és átdolgozott változata.
PARÁDI: Rendvédelmünk képzési és képesítési rendszere 1867-1945.	—	PARÁDI József: Rendvédelmünk képzési és képesítési rendszere 1867-1945. <i>Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)</i> , XIII. évf. (2007) 16.sz. 90-93.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12.-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „ <i>A rendvédelmi szakképzés története.</i> ” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.

PARÁDI: A magyar rendőrtisztképzés tradíciói 1867-1945	—	PARÁDI József: A magyar rendőrtisztképzés tradíciói 1867-1945. <i>Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)</i> , XIII. évf. (2007) 16.sz. 94-99.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12.-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A rendvédelmi szakképzés története.” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.	—
PARÁDI: A csendőrtisztképzés és a fizetési osztályokba sorolt állami alkalmazottak szakvizsgarendszere.	—	PARÁDI József: A csendőrtisztképzés és a fizetési osztályokba sorolt állami alkalmazottak szakvizsgarendszere. <i>Rendvédelem-történeti Füzetek (Acta Historiae Preasidii Ordinis)</i> , XIII. évf. (2007) 16.sz. 100-104.p. HU-ISSN 1216-6774. A tanulmány korábbi változata 2002. november 12.-én Budapesten hangzott el a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság által szervezett rendvédelem-történeti tudományos konferenciasorozatnak a „A rendvédelmi szakképzés története.” című XVI. konferenciáján. A publikált tanulmány az előadás javított, bővített és átdolgozott változata.	—
JOGSZABÁLY- és ADATTÁRAK			
TÖRÖK — NÉMETHY	—	TÖRÖK Lajos — NÉMETHY Tihamér (szerk.): <i>Rendőri vonatkozású törvények, rendeletek és eljárási szabályok gyűjteménye</i> . Budapest, 1926, Editor. 822 p. /Rendőrtisztviselők Zsebkönyvtára./	—
VÉCSEY	—	VÉCSEY Leo et al. (szerk.): <i>A negyven éves budapesti detektívtestület jubileumi albuma 1886-1926</i> . Budapest, 1926, Magyar Királyi Állami Rendőrség Detektívtestületének nyugdíjpótló és segélyező egyesülete.	—
TANTERVEK és TÁJÉKOZTATÓK			
Hallgatói Tájékoztató, 2009/2010. tanév.	—	Hallgatói Tájékoztató, 2009/2010. tanév. Budapest, 2009, Rendőrtisztzi Főiskola.	—
NOVOSAD —LUKESOVÁ — MUDROVÁ:	—	Karel NOVOSAD — Dana LUKESOVÁ — Helena MUDROVÁ: <i>Informace o studiu akademicky rok 2010/2011</i> . [A 2010/2011 tanév tanulmányi tájékoztatója.] Praha, 2010, Policejní akademie České republiky. CZ ISBN 978-80-7251-330-7.	—
<i>Studijná príručka, Akademický rok 2010/2011.</i>	—	<i>Studijná príručka, Akademický rok 2010/2011</i> . [A 2010/2011. akadémiai év tanulmányi szabályzata.] Bratislava, 2010, Slovenská polícia akademie deska. SK ISBN —	—
<i>Studienführer Pol B.A. SS 2011.</i>	—	<i>Studienführer Pol B.A. SS 2011</i> . [A rendőr bachelor képzés 2011. évi hallgatói tájékoztatója.] Berlin, 2011, Hochschule für Wirtschaft und Recht Berlin.	—

Mellékletek jegyzéke:*I. sz. melléklet*

A rendvédelmi hallgatók létszáma a berlini főiskolán 2010-ben.

II. sz. melléklet

Jelentkezés Főiskolai képzésre a Német Szövetségi Köztársaság Brandenburg tartományának rendőrtisztzi főiskolájára.

III.- sz. melléklet

A hölgyek aránya a budapesti Rendőrtisztzi Főiskola a rendőri szakirányainak nappali képzésében a 2009/2010. tanévben.

IV. sz. melléklet

Tantárgycsoportok a budapesti Rendőrtisztzi Főiskola büntügyi szakirány oktatásában.

V. sz. melléklet

Tantárgycsoportosítás a budapesti Rendőrtisztzi Főiskola büntügyi szakirányának nappali képzésén.

VI. sz. melléklet

A jogtudományi tantárgyak aránya.

VII. sz. melléklet

Tantárgycsoportok a főiskolákon tanórákban.

VIII. sz. melléklet

Kriminológia és kriminalisztika tantárgyak óraszámja és kreditértéke.

IX.sz. melléklet

Válogatott dokumentumok a vizsgált oktatási intézmények tanulmányi szabályzatai, tantervei, tájékoztatói közül.

I.sz. melléklet

A rendvédelmi hallgatók létszáma a berlini főiskolán 2010-ben.

Hallgató összesen	Férfi	Nő	Külföldi (nő és férfi)	
1063 honi + 8 külföldi = 1071	625	438	8	
Szak szerint	Férfi	Nő	Összesen	Külföldi
Kifutó főiskolai r.	111	43	154	7
BA rendőr	71	50	121	0
BA biztonsági	443	345	788	1

Forrás ?

II.sz. melléklet

Jelentkezés Főiskolai képzésre a Német Szövetségi Köztársaság Brandenburg tartományának rendőrtisztí főiskolájára.

Év	Jelentkezők száma	Felvettek száma		
		Férfi	Nő	összesen
1991	425	42	8	50
1992	16	10	1	11
1993	659	82	56	138
1994	536	138	60	198
1995	1073	89	61	150
1996	991	84	66	150
1997	1130	83	78	161
1998	1826	98	52	150
1999	1571	61	39	100
2000	2416	78	26	104
2001	1655	55	45	100
2002	1615	56	44	100
2003	1491	60	35	95
2004	2550	71	29	100
2005	2960	-	-	-
2006	-	36	19	55
2007	3011	71	24	95
2008	2472	63	37	100
2009	2340	69	32	101
2010	2066	40	11	51
2011	2539			100
összesen	33342	1286	723	2009

Forrás ?

III. sz. melléklet

A hölgyek aránya a budapesti Rendőrtisztí Főiskola a rendőri szakirányainak nappali képzésében a 2009/2010. tanévben

Évfolyam	Férfi	Nő	összesen
I.évfolyam	72 fő	34, 32%	106 fő
II.évfolyam	54 fő	30, 35%	84 fő
III.évfolyam	53 fő	45, 45%	98 fő
összesen	179 fő	109, 37%	288 fő

Forrás ?

IV. sz. melléklet,

Tantárgycsoportok a budapesti Rendőrtiszt Főiskola bűnügyi szakirány oktatásában.

Jogtudományi ismereti tantárgycsoport		Általános ismereti tantárgycsoport		Szakmai ismereti tantárgycsoport	
Büntetőeljárás jog	84 tanóra 8 kr.	Pedagógia	28 tanóra	Vezetés elm.	42 tanóra
Büntetőjog	168, 14 kr.	Pszichológia	70, 8 kr.	Kriminálisztika	336
Közigazgatási jog	84, 8 kr.	Számítástechnika	70, 5 kr.	Kriminológia	70
Polgári jog	28, 3 kr.	Etika	28, 3 kr.	Testnevelés	140
Nemzetközi és eu. jog	56, 6 kr.	Politológia	28, 3 kr.	Intézkedéstaktika	126
Bevezetés a jogtudományba	28 3 kr.	Szociológia	28, 3 kr.	Bűnügyi szolg.	182
Magyar alkotmányjog	84, 7 kr.	Közgazdaságtan	14, 1 kr.	Gazdaságvédelem	56
		Idegen nyelv	210, 9 kr.	Igazgatásrendészet	28
		Kommunikáció	28, 2 kr.	Határrendészet	28
				Közlekedés, közrendvédelem	28
				Egyebek	98
				Szakmai gyakorlat	390
Összesen	532 tanóra, 21 % 49 kr., 27%		504 tanóra 20 % 34 kr. 19 %		1524 tanóra 59% 97 kr. 54%
Mindösszesen		2560 óra és 180 kredit			

Forrás ?

V.sz. melléklet

Tantárgycsoportosítás a budapesti Rendőrtiszt Főiskola bűnügyi szakirányának nappali képzésén.

Tantárgyak	Óraszám	Százalék	Kreditszám	Százalék
Jogi	532	21%	49	27%
Általános ismereti	504	20%	34	19%
Szakmai	1524	59%	97	54%
Összesen	2560	100 %	180	100 %

Forrás ?

VI.sz. melléklet

A jogtudományi tantárgyak aránya

	Budapest	Berlin	Prága	Pozsony
Össz óra	2560	3336		2152
Jogi órák	532	558		776
Százalék	21%	17%		36%
Kreditpont	49	29,5	52	61
Százalék	27%	16%	29%	34%

Forrás ?

VII.sz. melléklet

Tantárgycsoportok a főiskolákon tanórákban

	Budapest	Berlin	Prága	Pozsony
Jogtudomány	532 óra = 21%	558 óra = 17%	29% (*)	776 óra = 36%
Általános ismeretek	504 óra = 20%	304 óra = 9%	16% (*)	312 óra = 15%
Szakmai ismeretek	1524 óra = 59%	2474 óra = 74%	55% (*)	1064 óra = 49%
Összesen	2560 óra = 100 %	3336 óra = 100 %	100 %	2152 óra = 100 %

(*) Kreditpontok alapján

VIII. sz. melléklet:

Kriminológia és kriminalisztika tantárgyak óraszámja és kreditértéke

Tantárgyak	Budapest	Pozsony	Berlin	Prága
Kriminalisztika	336 óra = 17 kredit	168 óra = 14 kredit	398 óra = 27,5kredit	300 óra = 22 kredit
Kriminológia	70 óra = 5 kredit	48 óra = 4 kredit	173 óra = 10 kredit	75 óra = 11 kredit

IX.sz. melléklet

Válogatott dokumentumok a vizsgált oktatási intézmények tanulmányi szabályzatai, tantervei, tájékoztatói közül.

1. www.akademiapz.sk a Szlovák Rendőr Testületi Akadémia honlapja.
Studijná príručka, Akademický rok 2010/2011. [A 2010/2011. akadémiai év tanulmányi szabályzata.] Bratislava, 2010, Slovenská polícia akademie deska. SK ISBN —
2. www.hwr-berlin.de a Berlieni Gazdasági és Jogi Főiskola honlapja.
Studienführer Pol B.A. SS 2011. [A rendőr bachelor képzés 2011. évi hallgatói tájékoztatója.] Berlin, 2011, Hochschule für Wirtschaft und Recht Berlin. DE ISBN —
3. www.polac.cz a Cseh Rendőr Akadémia honlapja.
 - The Police Academy of the Czech Republic in Prague, a tanintézet nyilvántartási szám nélküli kiadványa, 2010.
 Karel NOVOSAD — Dana LUKESOVÁ — Helena MUDROVÁ: *Informace o studiu akademický rok 2010/2011.* [A 2010/2011 tanév tanulmányi tájékoztatója.] Praha, 2010, Policejní akademie České republiky. CZ ISBN 978-80-7251-330-7.
4. Hallgatói Tájékoztató, 2009/2010. tanév. Budapest, 2009, Rendőrtiszti Főiskola. HU ISBN —